

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ สำหรับนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.1.1 เพื่อศึกษาคูณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำนวน 3 ด้าน คือคุณลักษณะด้านภูมิรู้ คุณลักษณะด้านภูมิธรรม และคุณลักษณะด้านภูมิฐาน

5.1.2 เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง

5.1.3 เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำนวน 3 ด้าน จำแนกตามตำแหน่ง

5.1.4 เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำนวน 3 ด้าน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

5.1.5 เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำนวน 3 ด้าน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

5.2 สมมติฐานการวิจัย

5.2.1 ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 ด้าน แตกต่างกัน

5.2.2 ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 ด้าน แตกต่างกัน

5.2.3 ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริง ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 ด้าน แตกต่างกัน

5.2.4 ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะพึงประสงค์ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 ด้าน แตกต่างกัน

5.3 วิธีดำเนินการวิจัย

5.3.1 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารได้มาโดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง ทั้งหมด จำนวน 174 คน ครูได้มาโดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) แต่ละสถานศึกษาเทียบบัญชีไตรยางค์ สุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 320 คน ดังนี้

ขนาดใหญ่ 48 แห่ง ผู้บริหารจำนวน 48 คน ครูจำนวน 175 คน

ขนาดกลาง 59 แห่ง ผู้บริหารจำนวน 59 คน ครูจำนวน 90 คน

ขนาดเล็ก 67 แห่ง ผู้บริหารจำนวน 67 คน ครูจำนวน 55 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร 174 คน ครู 320 คน รวมทั้งสิ้น 494 คน

5.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือ 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเลือกตอบ (Check-List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านภูมิรู้ คุณลักษณะด้านภูมิธรรม คุณลักษณะด้านภูมิฐาน

5.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ ส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด 494 ฉบับ ได้คืนมา 494 ฉบับ เป็นฉบับสมบูรณ์จำนวน 489 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 98.99

5.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยใช้ความถี่และค่าร้อยละ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$)

ในการเปรียบเทียบใช้ t -test และ F -test เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe')

5.4 สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า ตำแหน่งผู้บริหารจำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 35.20 ครูจำนวน 317 คน คิดเป็นร้อยละ 64.80

สถานศึกษานขนาดใหญ่ จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 45.40 ขนาดกลาง จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 30.30 และขนาดเล็ก จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 24.30

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 สรุปผลได้ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ คุณลักษณะด้านภูมิธรรม คุณลักษณะด้านภูมิรู้ และคุณลักษณะด้านภูมิฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

คุณลักษณะด้านภูมิรู้ ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีวุฒิการศึกษาทางด้านการบริหารการศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีได้เหมาะสมกับสภาวะของโลกยุคปัจจุบัน

คุณลักษณะด้านภูมิธรรม ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีคุณธรรมสูง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีความสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

คุณลักษณะด้านภูมิฐาน ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีอารมณ์ขันอยู่เสมอ

ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าคุณลักษณะด้านภูมิธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนคุณลักษณะด้านภูมิฐานและคุณลักษณะด้านภูมิรู้ อยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ คุณลักษณะด้านภูมิธรรม คุณลักษณะด้านภูมิฐานและคุณลักษณะด้านภูมิรู้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

คุณลักษณะด้านภูมิรู้ ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีความรู้ความเข้าใจในนโยบายการศึกษาของชาติ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีได้เหมาะสมกับสภาวะของโลกยุคปัจจุบัน

คุณลักษณะด้านภูมิธรรม ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีความซื่อสัตย์ สุจริต เทียงธรรม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีความสามารถในการนิเทศการปฏิบัติงานในสถานศึกษา

คุณลักษณะด้านภูมิฐาน ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ใจคอหนักแน่น มีอารมณ์มั่นคง รอบคอบ ในการตัดสินใจ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีอารมณ์ขันอยู่เสมอ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา เป็นรายด้าน สรุปผลดังนี้

การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง

ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณลักษณะด้านภูมิรู้แตกต่างกัน นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกัน 2 ด้านคือ คุณลักษณะด้านภูมิรู้และคุณลักษณะด้านภูมิธรรม ส่วนคุณลักษณะด้านภูมิฐานไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่โดยภาพรวม

ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา สถานศึกษาขนาดกลางแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

คุณลักษณะด้านภูมิรู้ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา สถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างกับสถานศึกษาขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คุณลักษณะด้านภูมิธรรม ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา สถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างกับสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดกลางแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเปรียบเทียบคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง

ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเปรียบเทียบคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

5.5 อภิปรายผล

คุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ผู้วิจัยนำประเด็นสำคัญมาอภิปราย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.5.1 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 มีความเห็นว่าคุณลักษณะในปัจจุบันนี้ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในองค์กร เพื่อให้องค์กรดำเนินไปสู่เป้าหมายตามแผนพัฒนาที่ได้กำหนดไว้ ต้องเป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรม มีความเป็นปฏิปักษ์อยู่ในตัวเองหรือมีคุณลักษณะเด่นที่สำคัญ 3 ประการคือ คุณลักษณะด้านความรู้ คุณลักษณะด้านคุณธรรม และคุณลักษณะด้านปฏิปักษ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศาสตราจารย์ ดร.ทองอ่อน (2536, หน้า 116) ที่ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นจริงตามทัศนะของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงด้านความรู้ความสามารถอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฅนัท ชินวงศ์ (2545, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นจริง ในทัศนะของครูอาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นจริง ด้านบุคลิกภาพ คุณธรรม และมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกกรานต์ คชชะ (2550, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาจังหวัดระยอง โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1) คุณลักษณะด้านความรู้ คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องเป็นผู้มีความรู้ทางการบริหาร โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารงานทั้งหมดในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนต์รี

บุญธรรม (2544, หน้า 90-93) ที่ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกกรานต์ คชชะ (2550, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา คุณลักษณะด้านภูมิรู้อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีวุฒิการศึกษาทางด้านการบริหารการศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเปรียบได้กับหัวหน้าสูงสุดในองค์กร ต้องมีความรู้ทางด้านการบริหารสูง โดยเฉพาะการบริหารงานบุคคล เพื่อให้บุคคลในองค์กรมีการพัฒนาและร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่นำองค์กรสู่ความสำเร็จ สอดคล้องกับแนวคิดของ เชื้อ สาริมาณ (2538, หน้า 32-37) ที่กล่าวว่าคุณสมบัติที่จะทำให้ผู้บริหารมีความสามารถควรต้องหากความรู้อยู่เสมอ ต้องมีประสบการณ์ มีความชำนาญ มีความรู้ ความสามารถ คือ ต้องสามารถที่จะใช้ความรู้จากประสบการณ์นั้นให้เกิดผลต่องานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

เมื่อพิจารณาข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีได้เหมาะสมกับสถานะของโลกยุคปัจจุบัน ทั้งนี้เป็นเพราะสื่อเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาททางด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ จึงจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องขวนขวายหาความรู้ทางด้านนี้ให้สูงขึ้น สอดคล้องกับเอกชัย กี่สุขพันธ์ (2538, หน้า 19-20) ที่กล่าวถึง ผู้บริหารในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในปัจจุบันควรมีความสามารถในการจัดระบบการสื่อสารให้ได้ผล เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้ทั่วถึงทุกระดับ ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) เป็นอย่างดี

2) คุณลักษณะด้านภูมิธรรม คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องเป็นผู้มีคุณธรรมในการปฏิบัติงาน เป็นที่ไว้วางใจและเคารพนับถือต่อผู้ร่วมงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประถม แสงสว่าง (2524, หน้า 14-15) ที่ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารที่ดีในด้านภูมิธรรมไว้ดังนี้คือ มีใจกรุณาเห็นอกเห็นใจผู้ร่วมงาน มีความยุติธรรม เป็นที่ไว้วางใจและเคารพนับถือต่อผู้ร่วมงาน เป็นที่พึ่งสามารถช่วยแก้ปัญหาได้ มีความมั่นคงทางจิตใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณภัทร ชินวงศ์ (2545, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นจริงในทัศนะของครูอาจารย์ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูอาจารย์ โรงเรียนประถมศึกษา มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารที่เป็นจริงด้านภูมิธรรม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ

งานวิจัยของ รัชนีวรรณ วรรณพิรุณ (2546, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง คุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก พบว่า ครูผู้สอนมีความเห็นต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีคุณธรรมสูง ทั้งนี้ เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องนำหลักธรรมมาปฏิบัติในการครองตน ครองคน และ ครองงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีชา เพ็ชรฉกรรจ์ (2547, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องคุณลักษณะ ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 พบว่า คุณลักษณะด้านภูมิธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีความสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีภาระหน้าที่ต่อการ ปฏิบัติงานในสถานศึกษามาก ต้องติดต่อประสานงานกับบุคคลที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการศึกษา ตลอดเวลา อีกทั้งสถานที่พักของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ไกลจากสถานศึกษาการเดินทาง ค่อนข้างลำบากมาก จึงทำให้ไม่มีเวลาสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

3) คุณลักษณะด้านภูมิฐาน คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องมีความสง่างามในด้านบุคลิกภาพ เพื่อให้ผู้ที่พบเห็นเกิด ความศรัทธาเลื่อมใส สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลกาญจน์ มลิกเต (2546, หน้า 50) ได้ศึกษาคุณลักษณะ ของผู้บริหารสตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า คุณลักษณะ ของผู้บริหารสตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับบทสรุปของ จรวัยพร ธรณินทร์ (อินเทอร์เนต, 2547) ที่สรุปว่าบุคลิกภาพของนักบริหาร ควรมีดังนี้ รู้จักบริหารตนเอง ทำงานอย่างมีระบบ รักในงานที่ทำ รู้จักใช้คนให้เหมาะสมกับงาน รู้หลักโอนอ่อนผ่อนปรน แสวงหาความรู้ใส่ตัวเองอยู่ตลอดเวลา จิตใจกว้างขวาง มีสายตายาวไกล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักบริหารเวลา มีคุณธรรมพรหมวิหารสี่ และรู้จักรัก รู้จักถอย เรียนรู้จากผู้อื่น สอดคล้องกับ วิเชียร วงศ์คำจันทร์ (อินเทอร์เนต, 2550) ได้ กล่าวถึงคุณลักษณะด้านบุคลิกลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา จากบทสรุปของ อรุณ รักธรรม (อินเทอร์เนต, 2550) ที่กล่าวถึงบุคลิกภาพของผู้นำหรือผู้บริหารที่ดี ดังนี้ เป็นผู้มีความรู้ เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นผู้มีความกล้าหาญ เป็นผู้มีความเด็ดขาด เป็นผู้มีความแนบเนียน มี กิริยาวาจาที่ถูกต้องเหมาะสม เป็นผู้มีความยุติธรรม เป็นผู้มึลักษณะท่าทางการแสดงออกที่ดี เป็นผู้ที่มีความอดทน เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น เป็นผู้ที่ไม่เห็นแก่ตัว เป็นผู้มีความตื่นตัวหรือระมัดระวัง

อยู่เสมอ เป็นผู้มีความพินิจพิจารณาสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล เป็นผู้มีความสงบเสงี่ยม เป็นผู้มีความจงรักภักดี เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นผู้มีความสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่าชื่อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องมุ่งมั่นพัฒนางานในสถานศึกษาให้ดำเนินสู่เป้าประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับ พัทธพงศ์ จิระนคร (2548, หน้า 47) ได้สรุปคุณลักษณะด้านภูมิฐานของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยกิริยามารยาท ท่าทาง วาจา การแต่งกาย ความอดทน การกระตือรือร้น ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การรู้จักการวางตัว การควบคุมอารมณ์ การมีสุขภาพจิตที่ดี มีอารมณ์ขัน

เมื่อพิจารณาชื่อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีอารมณ์ขันอยู่เสมอ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีภาระการปฏิบัติงานมากทั้งที่สถานศึกษาและที่บ้าน หมกมุ่นต่อการแก้ปัญหา เครียดกับการปฏิบัติงาน ฉะนั้นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องคลี่คลายปัญหาที่ประสบด้วยการอ่านหนังสือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยตนเอง ดูภาพยนตร์ ฟังสมาธิ เพื่อสร้างอารมณ์ขัน

5.5.2 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 มีความเห็นว่าเป็นยุคโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ในขณะนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องมีคุณลักษณะพึงประสงค์ที่สำคัญ 3 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านภูมิรู้ คุณลักษณะด้านภูมิธรรมและคุณลักษณะด้านภูมิฐาน ซึ่งจะทำให้สถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนวย ภักดีเสนาหา (2545, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดจะเชิงเทรา พบว่า คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฌภัทร ชินวงศ์ (2545, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่พึงประสงค์ ในทัศนะของครูอาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่พึงประสงค์ คุณลักษณะด้านภูมิธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด คุณลักษณะด้านภูมิฐาน และคุณลักษณะด้านภูมิรู้ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดนัย สันตยากร (2548, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้อำนวยการวิทยาลัย สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้อำนวยการวิทยาลัย สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าคุณลักษณะด้านภูมิธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนคุณลักษณะด้านภูมิฐานและคุณลักษณะด้านภูมิรู้ อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1) คุณลักษณะด้านภูมิรัฐ คุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้ความรู้ด้านการบริหารพัฒนาสถานศึกษาให้ก้าวหน้าทัดเทียมกับสถานศึกษาอื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาคร จันทร์ทองอ่อน (2536, หน้า 116) ที่ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามทัศนะของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า คุณลักษณะพึงประสงค์ ด้านความรู้ความสามารถอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ สุรศักดิ์ ปาเฮ (2543, หน้า 72-74) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารว่าควรมีคุณลักษณะพื้นฐานด้านภูมิรัฐที่สำคัญดังนี้ มองกว้างไกลอย่างต่อเนื่องและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง ต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ (Vision) สามารถที่จะกำหนดกลยุทธ์ในการบริหาร (Strategic Management) ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป วัตถุประสงค์ของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งในสังคมภายนอก และภายในองค์กรทั้งใน และนอกเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งรู้จักวิเคราะห์ ความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมาอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณภัทร ชินวงศ์ (2545, บทความย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่พึงประสงค์ ในทัศนะของครูอาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่พึงประสงค์ คุณลักษณะด้านภูมิรัฐ และคุณลักษณะด้านภูมิรัฐอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีความรู้ความเข้าใจ ในนโยบายการศึกษาของชาติ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องเข้าใจนโยบายการศึกษาของชาติให้ถ่องแท้มาก่อน จึงสามารถนำหลักการไปพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับ วิจิตร วรุตบางกูร และสุพิชญา ธีระกุล (2523, หน้า 79-80; อ้างถึงใน สุนีย์ บุญทิคม, 2542, หน้า 45-46) มีความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านภูมิรัฐของผู้บริหารว่าผู้บริหารต้องมีความรู้ มีประสบการณ์ มีทักษะ มีความสามารถ มีความรู้ทางด้านภาษา มีความจำดีสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะนำความรู้และประสบการณ์เหล่านั้น มาบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อพิจารณาข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีได้เหมาะสมกับสภาวะของโลกยุคปัจจุบัน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขาดทักษะความรู้ความเข้าใจในการใช้สื่อเทคโนโลยีประเภทเครื่องคอมพิวเตอร์ อีกทั้งสื่อเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาท ทางด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศมากขึ้น จึงจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องขวนขวายหาความรู้ เข้ารับการฝึกอบรมพัฒนาการใช้สื่อเทคโนโลยีให้มากขึ้น

2) คุณลักษณะด้านภูมิธรรม คุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องใช้หลักธรรมในการบริหารงานบุคคล เพื่อให้บุคคลพัฒนางานจึงจะทำให้สถานศึกษามีการพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฌภัทร ชินวงศ์ (2545, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่พึงประสงค์ ในทัศนะของครูอาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่พึงประสงค์ คุณลักษณะด้านภูมิธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ อานาจ ภักดีเสนาหา (2545, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดระยอง พบว่า คุณลักษณะด้านภูมิธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่าชื่อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีความซื่อสัตย์ สุจริต เทียงธรรม ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องมีความซื่อสัตย์ เป็นอันดับแรก เพราะความซื่อสัตย์เป็นเครื่องหมายของคนดี สอดคล้องกับ อานาจ ภักดีเสนาหา (2545, หน้า 39) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะด้านภูมิธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีพรหมวิหาร 4 มีความยุติธรรมต่อผู้ร่วมงาน มีเมตตากรุณาต่อผู้ร่วมงาน มีความจริงใจในการปฏิบัติหน้าที่ การงาน มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีน้ำใจต่อผู้ร่วมงาน เป็นที่พึ่งพิงของผู้อื่นได้รักษาชื่อเสียงของตนและหมู่คณะ รักษาความสามัคคีของหมู่คณะ ใช้หลักเหตุผลเป็นสังขธรรมในการทำงาน ปฏิบัติตามระเบียบ ประเพณี และธรรมเนียมอันดีที่ได้กำหนดไว้

เมื่อพิจารณาชื่อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีความสามารถในการนิเทศการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องติดต่อประสานงานกับบุคคลทุกฝ่ายเพื่อนำบุคคลเหล่านั้นมาร่วมกันพัฒนาการศึกษา ติดต่อหางบประมาณ หาบุคลากร หาสื่อประกอบการเรียนการสอน จึงไม่มีเวลานิเทศบุคลากร ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องบริหารเวลา เข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการนิเทศบุคลากร เพื่อให้บุคลากรเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนสูงขึ้น

3) คุณลักษณะด้านภูมิฐาน คุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องสง่างาม ทั้งกายิยามารยาทสอดคล้องต่อผู้ที่พบเห็น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาคร จันทร์ทองอ่อน (2536, หน้า 116) ที่ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามทัศนะของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ ด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัย

ของ เจือศรี พูนพิพัฒน์ (2545, หน้า 62) ที่ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสตรีตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสตรีตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลกาญจน์ มลิเกตุ (2546, หน้า 50) ที่ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่าชื่อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ใจจดหนักแน่น มีอารมณ์มั่นคง รอบคอบในการตัดสินใจ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องไม่อ่อนไหวในการปฏิบัติหน้าที่ มีอารมณ์มั่นคงไม่โกรธและโมโหง่าย ตัดสินใจอย่างถูกต้องชัดเจน สมเหตุสมผล สอดคล้องกับ สิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2538, หน้า 190-191) ที่กล่าวว่าคุณลักษณะผู้นำที่ดี ควรมีบุคลิกภาพด้านจิตใจ มีความเชื่อมั่น ศรัทธาผู้อื่น มีความอดทนกล้าหาญ มีเมตตาจิต มีวินัย มีใจเป็นธรรม

เมื่อพิจารณาชื่อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีอารมณ์ขันอยู่เสมอ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีภาระการปฏิบัติงานมากทั้งที่สถานศึกษาและที่บ้าน หมกมุ่นต่อการแก้ปัญหา เครียดกับการปฏิบัติงาน ฉะนั้นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องคลี่คลายปัญหาที่ประสบด้วยการอ่านหนังสือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยตนเอง ฤทธิยาพนธ์ ฝึกสมาธิ เพื่อสร้างอารมณ์ขัน

เปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะ พื้นฐานทางความคิดของผู้บริหารสถานศึกษาและครูจะมีความแตกต่างกันตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบในตำแหน่งการปฏิบัติหน้าที่ อาทิผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่จะปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้บริหารงานในสถานศึกษา ถือเป็นหัวหน้าหน่วยงานสูงสุดขององค์กร รับผิดชอบงานทั้งหมดของสถานศึกษา ส่วนครูจะปฏิบัติหน้าที่สอนในสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลถึงทัศนคติความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะด้านความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ของผู้บริหาร หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งจะให้ความคิดเห็น จะตัดสินใจในการกระทำสิ่งที่ถูกต้องที่สุดอะไรลงไปได้นั้น ย่อมจะต้องเกิดจากฐานภาระหน้าที่สถานการณ์ที่มีบริบทแตกต่างกันนั้น ทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดนัย สันตยากร (2548, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้อำนวยการวิทยาลัย สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้อำนวยการวิทยาลัย สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา

ภาคตะวันออก 3 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 3 โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกกรานต์ คชชะ (2550, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณลักษณะด้านภูมิรัฐจำแนกตามตำแหน่งแตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องเข้ารับการอบรมสัมมนาก่อนเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหาร การอบรมสัมมนานั้น ผู้เข้ารับการอบรมย่อมจะรับรู้เรื่องที่ได้รับการฝึกอบรมสัมมนาแตกต่างกันออกไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฌภัทร ชินวงศ์ (2545, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นจริงในทัศนะของครูอาจารย์ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูอาจารย์ โรงเรียนประถมศึกษาให้ความสนใจต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นจริงด้านภูมิรัฐ แตกต่างกัน

ส่วนคุณลักษณะด้านภูมิธรรมและคุณลักษณะด้านภูมิฐาน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใช้หลักธรรมในการบริหาร ชื่อสัตย์สุจริต ต่อหน้าที่ ตลอดจนมีการแต่งกายดี กิริยามารยาทเรียบร้อย เป็นที่สรรเสริญต่อผู้ที่พบเห็น ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ใกล้เคียงกัน จึงทำให้คุณลักษณะด้านภูมิธรรมและคุณลักษณะด้านภูมิฐาน ไม่แตกต่างกัน

เปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะ บุคลากรครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความเป็นกันเองระหว่างผู้บริหารกับครูต่างกัน จึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาคร จันทร์ทองอ่อน (2536, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นจริงตามทัศนะของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ความคิดเห็นของครูอาจารย์ที่เป็นจริงเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกัน 2 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านภูมิรัฐ และคุณลักษณะด้านภูมิธรรม ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขนาดใหญ่ต้องบริหารงานบุคคลเป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอยู่เองที่ต้องศึกษาค้นคว้าหาความรู้และพัฒนา

ตนเองอยู่เสมอ เพียงเพื่อให้มีความรู้กว้างไกลขึ้น และขยายผลความรู้ไปสู่บุคลากร ซึ่งจะเป็นการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพและสามารถทำให้เกิดประสิทธิผล สอดคล้องกับแนวคิดของ นพ.แสน สมยานนท์ (2521, หน้า 11) ที่กล่าวว่าผู้บริหารที่ดีนั้น ควรจะเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และเป็นนักวิชาการ มีความรู้ทางวิชาการศึกษา วิชาการบริหาร มีประสบการณ์ ด้านการศึกษา และหมั่นศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับงานที่ตนเองรับผิดชอบ ส่วนคุณลักษณะด้านภูมิธรรม แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 2 ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ต้องเป็นผู้บริหารที่มีภูมิธรรม นั้นย่อมหมายความว่า ภูมิธรรมในยุคปัจจุบันเป็นที่ยอมรับนับถือแก่ผู้ร่วมงาน ทำให้ผู้ร่วมงานเกิดขวัญและกำลังใจ รู้สึก มั่นคงในการทำงาน ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเสียสละและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ร่วมงาน สอดคล้องกับแมกนุสัน (Magnuson, 1971, pp. 78-91; อ้างถึงใน จักรพรรดิ วัฒนา, 2538, หน้า 23) ที่ได้กล่าวถึง คุณลักษณะส่วนตัวของผู้จัดการสถานศึกษาว่าควรเป็นผู้มีวิจรรณญาณและมีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์และจงรักภักดี มีความรู้กว้างขวาง เป็นผู้ไม่ใช้อารมณ์ มีความจริงใจ มีความเป็นมิตร มีอารมณ์ขัน มีใจกว้างและเปิดเผย มีความเสมอต้นเสมอปลาย มีความเมตตาปราณี และเอื้ออาทร ต่อผู้อื่น ซึ่งบุคลากรในสถานศึกษาขนาดใหญ่จะมีมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก จึงส่งผลให้คุณลักษณะที่เป็นจริงคุณลักษณะด้านภูมิรู้และคุณลักษณะด้านภูมิธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามขนาด สถานศึกษา ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก แตกต่างกันสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ส่วนคุณลักษณะด้านภูมิฐาน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษา ที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะด้านภูมิฐานว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มี คุณลักษณะด้านภูมิฐานเหมาะสมที่จะเป็นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 เหมือนกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่โดยภาพรวม

ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา สถานศึกษา ขนาดกลางแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดเล็ก ทั้งนี้เป็นเพราะจำนวนบุคลากรครูในสถานศึกษาที่มี ขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า คุณลักษณะด้านภูมิรู้ สถานศึกษาขนาดใหญ่ แตกต่างกับสถานศึกษาขนาดกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ต้องบริหารงานบุคคลเป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าหาความรู้และ

พัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพียงเพื่อให้มีความรู้กว้างไกลขึ้น และขยายผลความรู้ไปสู่บุคลากร ซึ่งจะ
เป็นการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล

คุณลักษณะด้านภูมิธรรม

ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา สถานศึกษา
ขนาดใหญ่แตกต่างกับสถานศึกษาขนาดกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ต้องเป็นผู้บริหารที่
มีภูมิธรรม นั้นย่อมหมายความว่าภูมิธรรมในยุคปัจจุบันเป็นที่ยอมรับนับถือแก่ผู้ร่วมงาน ทำให้
ผู้ร่วมงานเกิดขวัญและกำลังใจ รู้สึกมั่นคงในการทำงาน ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเสียสละ
และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ร่วมงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรี บุญธรรม (2544, หน้า 96)
พบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยรวมแตกต่างกัน

สถานศึกษาขนาดกลางแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดเล็ก ทั้งนี้เป็นเพราะการบริหารงาน
ในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน บวกกับจำนวนบุคลากรที่แตกต่างกันย่อมส่งผลให้มีแนวความคิด
เกี่ยวกับคุณลักษณะด้านภูมิธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกัน

สถานศึกษาขนาดกลางค่าเฉลี่ยมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก ทั้งนี้เป็นเพราะ
บุคลากรครูในสถานศึกษาขนาดกลางมีการกระจายแนวความคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านภูมิธรรม
ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก

เปรียบเทียบคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน
แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะพื้นฐานทางความคิดของผู้บริหารสถานศึกษาและครูจะมีความแตกต่างกัน
ตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบในตำแหน่งการปฏิบัติหน้าที่ อาทิผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่
จะปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้บริหารงานในสถานศึกษา ถือเป็นหัวหน้าหน่วยงานสูงสุดขององค์กร
รับผิดชอบงานทั้งหมดของสถานศึกษา ส่วนครูจะปฏิบัติหน้าที่สอนในสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลถึง
ทัศนะความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะด้านความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ของผู้บริหาร
หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งจะให้ความคิดเห็น จะตัดสินใจในการกระทำสิ่งที่ถูกต้องที่สุดอะไรลงไป
ได้นั้น ย่อมจะต้องเกิดจากฐานภาระหน้าที่สถานการณ์ที่มีบริบทแตกต่างกันนั้น ทำให้มีความคิดเห็น
แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เถลิ้ม รัชชนะกุล (2524, หน้า 120) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะ
ที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารและครู ในเขตการศึกษา 11
พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามความต้องการของผู้บริหารและครูแตกต่างกัน

สอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนาจ ภักดีเสนาหา (2545, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมและจำแนกตามตำแหน่งทางการศึกษาแตกต่างกัน

เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่าเหมาะสมกับตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานดีแล้ว โดยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ครบทั้ง 3 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านภูมิรู้ คุณลักษณะด้านภูมิธรรม และคุณลักษณะด้านภูมิฐาน ทั้ง 3 ภูมินี้ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำพาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จได้ในที่สุด

5.6 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยคุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 สรุปเป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ได้ดังนี้

1) ผลการวิจัย คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ คุณลักษณะด้านภูมิฐาน โดยเฉพาะข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีอารมณ์ขันอยู่เสมอ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องฝึกความอดทน ฝึกการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มองโลกในแง่ดี อีกข้อหนึ่งคือ ผู้บริหารแต่งกายสุภาพเรียบร้อย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดรองลงมา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรฝึกมารยาทในการแต่งกาย การเดิน เพื่อสร้างความภูมิฐานให้กับตนเองและสวดคาต่อผู้ที่พบเห็น เป็นการสร้างศรัทธาต่อผู้ที่เกี่ยวข้องอีกด้วย

2) ผลการวิจัย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ คุณลักษณะด้านภูมิรู้ โดยเฉพาะข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีได้เหมาะสมกับสภาวะของโลกยุคปัจจุบัน อีกข้อหนึ่งคือ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด รองลงมา

ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องชวนชวน ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยี โดยเข้ารับการอบรม ศึกษาจากผู้รู้ ศึกษาด้วยตนเองจากหนังสือหรืออินเทอร์เน็ต

3) ผลการวิจัย การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2

คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า คุณลักษณะด้านภูมิรู้ แตกต่างกัน โดยเฉพาะค่าเฉลี่ยของผู้บริหารต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของครู ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรพัฒนาตนเอง ด้วยการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยการศึกษาต่อ หรือเข้ารับการอบรม ตลอดจนแสวงหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต

คุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า แตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลาให้ทันต่อเหตุการณ์ในปัจจุบันและในอนาคตที่จะเกิดขึ้น ต้องเข้ารับการอบรมในการนำหลักคุณธรรมไปใช้ประกอบการบริหาร ต้องฝึกการวางตัวในสังคม มารยาทการพูดและการแต่งกาย เพื่อให้มีคุณลักษณะที่ดีครบทั้ง 3 ภูมิดังที่กล่าว

4) ผลการวิจัย การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณลักษณะด้านภูมิรู้แตกต่างกับคุณลักษณะด้านภูมิธรรม เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า สถานศึกษาขนาดกลางแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดเล็ก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขนาดกลางต้องฝึกฝนพัฒนาตนเอง ให้มีคุณลักษณะด้านภูมิรู้และคุณลักษณะด้านภูมิธรรมมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยการเข้าศึกษาต่อ และหรือศึกษาด้วยตนเอง เข้ารับการอบรมคุณธรรมนำความรู้ เพื่อนำความรู้เหล่านั้นมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา

คุณลักษณะด้านภูมิรู้ พบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างกับสถานศึกษาขนาดกลาง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขนาดกลางต้องฝึกฝนพัฒนาตนเอง ให้มีคุณลักษณะด้านภูมิรู้มากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ โดยการเข้าศึกษาต่อ และหรือศึกษาด้วยตนเอง เพื่อนำความรู้เหล่านั้นมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา

คุณลักษณะด้านภูมิธรรม พบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างกับสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดกลางแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดเล็ก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก ต้องเข้ารับการอบรมคุณธรรมนำความรู้ และหรือศึกษาหลักคุณธรรมกับการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้มีคุณลักษณะด้านภูมิธรรมมากยิ่งขึ้น

5.7 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

5.7.1 ควรศึกษาคุณลักษณะด้านภูมิรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.7.2 ควรศึกษาคุณลักษณะด้านภูมิฐานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.7.3 ควรศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.7.4 ควรศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน